

บทที่ ๑

บทนำ

ความสำคัญของ เรื่อง

การพัฒนาประเทศนั้น จำเป็นต้องพัฒนาไปทุกด้านทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม แต่ในการพัฒนาประเทศปัจจัยที่สำคัญที่สุดด้านหนึ่ง คือ ประชากร โดยเหตุที่ ว่าคนสำคัญกว่าเงินและวัสดุมากมายนัก ถ้าหากคนมีความสามารถแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างก็ ย่อมสำเร็จลุล่วงไปโดยที่อย่างรวดเร็ว ดังนั้น ถ้าประเทศใดมีประชากรที่มีคุณภาพ การพัฒนา ก็สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในกระบวนการของการพัฒนา ประเทศจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงคุณภาพของประชากรให้ได้มาตรฐาน สำหรับประเทศ ไทยนั้น รัฐได้ตระหนักถึงคุณค่าของประชากร และได้พิจารณาเห็นว่าประชากรในชนบท ซึ่งมีเป็นจำนวนมากมีความจำเป็นจะต้องได้รับความรู้ ความเข้าใจในเทคนิค และวิธี การใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพ อันเป็นการปูพื้นฐานเบื้องต้นในการดำรงชีวิตตามหลัก วิชาการแผนใหม่ อันจักนำไปสู่การพัฒนาตัวเอง ครอบครัว และสร้างชุมชนให้มีการกินดี อยู่ดี มีฐานะการครองชีพมั่นคง เป็นปึกแผ่นในที่สุด จึงได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับการให้ ความรู้ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติแก่ประชาชนโดยมอบหมายให้หน่วยราชการต่าง ๆ เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวง อุตสาหกรรม เป็นต้น เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการให้การศึกษาอบรมแก่ประชาชนโดย

Alvin w. Gouldner, "Organizational Analysis, "Sociology Today" (New York : Basic Books, 1959), p. 405.

การให้การศึกษาอบรมให้เหมาะสมแก่บุคคลตามวัยต่าง ๆ กัน

สำหรับ เยาวชนซึ่งนับได้ว่าเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ และเริ่มมีบทบาทในการรับผิดชอบและทำงานพัฒนาในคานต่าง ๆ ให้กับชุมชนแทนที่ผู้ใหญ่ใหญ่ในชุมชนมากขึ้น พลัง เยาวชนนับวันจะเพิ่มพูนความสามารถแทนที่พลังผู้ใหญ่มากยิ่งขึ้น เห็นได้ว่าผู้นำท้องถิ่นในปัจจุบัน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการพัฒนาหมู่บ้าน มีอายุเยาววัยกว่าอดีตมากนัก และประจักษ์พยานที่เห็นได้ชัดอีกประการ คือ กลุ่มเยาวชนได้สมัครใจ เข้ามาร่วมทำงานสาธารณประโยชน์ของท้องถิ่นมากยิ่งขึ้นตามลำดับ ดังนั้นการพัฒนาเยาวชนจึงเป็นเรื่องสำคัญต่อประเทศชาติ ดังปรากฏตอนหนึ่งของพระบรมราโชวาทของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

"... ปัจจุบัน บ้านเมืองของเราต้องการคนที่มีความเข้มแข็ง มีระเบียบวินัยที่ดี และมีความเข้าใจอันถูกต้องในเรื่องประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติ เยาวชนทุกคนควรจะได้ตระหนักว่า เยาวชนเป็นผู้นำอันสำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญ มั่นคง กาวหนาให้กับประเทศชาติทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพราะวัยของ เยาวชนเป็นวัยที่มีพลังทางร่างกายและความคิด แต่พลังอันนี้จะต้องประกอบไปด้วยสติปัญญาในการพิจารณาไตร่ตรอง เลือกเฟ้นและระเบียบวินัยที่จะควบคุมให้อยู่ในทางที่ถูกต้อง จึงจะบังเกิดคุณประโยชน์อย่างใหญ่หลวงทั้งต่อเยาวชนเองและประเทศชาติ"^๒

^๑ การพัฒนาชุมชน, กรม, กองวิจัยและประเมินผล, รายงานลักษณะแรงงานและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของเยาวชน ณ ศูนย์พัฒนาอาชีพ ต.หนองบัว อ. เมือง จ.กาญจนบุรี และศูนย์พัฒนาอาชีพ ต. ชำนักแพว อ.แก่งคอย จ.สระบุรี ประจำปี ๒๕๑๕ (กรุงเทพมหานคร . ไทยอนุเคราะห์ไทย, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) หน้า ๓-๔

^๒ พระบรมราโชวาทของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งพระราชทานแก่ผู้นำเยาวชน พี่เลี้ยง และเจ้าหน้าที่ของกรมการพัฒนาชุมชนในโอกาสเข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท ณ สันามหน้าพระที่นั่งอัมพรสถาน เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๒๑

โครงการศูนย์พัฒนาอาชีพซึ่งดำเนินงานการ โดยกรมการพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย^๑ จึงเป็นโครงการหนึ่งที่ช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนไทยเป็นประชากรที่มีคุณภาพ กล่าวคือ ศูนย์พัฒนาอาชีพจะเป็นสถาบันซึ่งฝึกหัดอาชีพให้แก่เยาวชนในชนบทที่จบการศึกษาภาคบังคับและไม่มีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนซึ่งสนใจที่จะเรียนวิชาชีพ เพื่อให้เยาวชนสามารถที่จะนำความรู้ไปประกอบอาชีพสำหรับตนเองและช่วยเหลือครอบครัว นอกเหนือจากนั้นก็เป็นการช่วยลดอาชญากรรม และลดอัตราการว่างงานในชนบทลงได้ เพราะเหตุว่าชนบทไทยประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เยาวชนประสบปัญหาเกี่ยวกับโอกาสในการทำงานอย่างมาก เนื่องจากว่าชาวชนบทมีอาชีพในการทำนา ทำไร่ เมื่อหมดฤดูการทำนา ทำไรก็จะ เป็นระยะที่ว่างงาน ปล่อยให้เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ ในขณะที่บุคคลในเมืองจะทำงานอย่างเต็มที่ เยาวชนในชนบทจึงตกอยู่ในสภาพที่ว่างงาน^๒ ดังนั้น โครงการศูนย์พัฒนาอาชีพจะช่วยให้เยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยเข้ารับการฝึกหัดอาชีพ ซึ่งก็นับว่าเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติในที่สุด

จึงกล่าวได้ว่าโครงการศูนย์พัฒนาอาชีพเยาวชนเป็นโครงการ เสริมทักษะการประกอบอาชีพให้แก่เยาวชน โดยกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ดำเนินการฝึกอบรม ให้ความรู้วิชาชีพเบื้องต้นที่เหมาะสมแก่เยาวชนโดยมีวัตถุประสงค์

^๑ ศูนย์พัฒนาอาชีพซึ่งดำเนินการโดย กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย มีทั้งหมด ๕ แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาอาชีพ ต.ชำฉักแพว อ.แก่งคอย จ.สระบุรี ศูนย์พัฒนาอาชีพ ต.หนองบัว อ.เมือง จ.กาญจนบุรี ศูนย์พัฒนาอาชีพ สพช เขต ๓ จ.อุบลราชธานี ศูนย์พัฒนาอาชีพ สพช เขต ๔ จ.อุดรธานี ศูนย์พัฒนาอาชีพคอกคำใต้ จ.พะเยา ศูนย์พัฒนาอาชีพ สพช เขต ๕ จ.ยะลา ศูนย์พัฒนาอาชีพ สพช เขต ๖ จ.พิษณุโลก ศูนย์พัฒนาอาชีพ ป่าขวาง จ.เขียงราย ศูนย์พัฒนาอาชีพ ป่าคลอก อ.กลาง จ.ภูเก็ต

^๒ สุพิศรา สุภาพ, "การว่างงาน" ปัญหาสังคม (พิมพ์ครั้งที่ ๑, พระนคร : ไทยวัฒนาพานิชย์, ๒๕๑๕) หน้า ๒๙-๓๒

ดังนี้ คือ

- ๑. เพื่อให้การฝึกอบรมเกี่ยวกับกรรมวิธีการผลิตทางเกษตรแผนใหม่ และ
ร่างฝีมือแก่เยาวชนในชนบท
- ๒. เพื่อกระตุ้นเตือนและส่งเสริมให้เยาวชนและเกษตรกรนำวิธีการผลิต
อย่างใหม่ไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ
- ๓. เพื่อแก้ปัญหาการว่างงานและส่งเสริมให้เยาวชนรักท้องถิ่นและตนเอง
โดยไม่ต้องเคลื่อนย้ายไปประกอบอาชีพที่อื่นอย่างเลื่อนลอย
- ๔. เพื่อเพิ่มพูนรายได้และยกระดับการครองชีพของชาวชนบทอันจะนำไปสู่
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเมืองประเทศ
- ๕. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ
ทั้งทางด้านการวิชาการและวิชาชีพ
- ๖. เพื่อฝึกอบรมส่งเสริมให้เยาวชนรู้จักสิทธิหน้าที่ในการเป็นพลเมืองที่
ตลอดทั้งการฝึกอบรมให้เป็นผู้นำ และการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ในชนบท

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- ๑. การวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึงประวัติ ความเป็นมาและวิวัฒนาการของศูนย์พัฒนา
อาชีพ ต.หนองบัว อ.เมือง จ.กาญจนบุรี ตลอดจนศึกษาถึงระบบการบริหารงานของ
ศูนย์ฯ ในปัจจุบัน
- ๒. การวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึงสภาพของปัญหาของศูนย์ฯ ว่ามีปัญหา อุปสรรคข้อ
ขัดข้องอย่างไร

สรุปจากกองปฏิบัติการ, กรมการพัฒนารัฐ "โครงการศูนย์พัฒนาอาชีพ"
(เอกสารโรเนียว) และ ศูนย์พัฒนาอาชีพ ต.หนองบัว อ.เมือง จ.กาญจนบุรี "การะกิจ
ของศูนย์ฯ" (เอกสารโรเนียว)

๓. การวิจัยนี้มุ่งวิเคราะห์และวิจัยปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางหรือคำคมที่จะแก้ปัญหาด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อให้การบริหารงานของศูนย์ฯ บรรลุเป้าหมายสมความมุ่งหมาย

๔. เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในเรื่องศูนย์พัฒนาอาชีพ ซึ่งในปัจจุบันนี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับอนาคตและชีวิตความเป็นอยู่ของ เยาวชนไทยในชนบท

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

๑. เป็นประโยชน์โดยตรงต่อศูนย์พัฒนาอาชีพ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ณ. ทนงบัว อ. เมือง จ. กาญจนบุรี ในการที่จะนำเอาปัญหาที่เกิดขึ้นไปและปรับปรุงให้การบริหารงานของศูนย์ฯ มีประสิทธิภาพ และได้ผลสมตามความมุ่งหมาย

๒. เป็นประโยชน์ต่อศูนย์พัฒนาอาชีพอื่น ๆ อีก ๘ แห่ง ซึ่งมีได้ทำการศึกษาวิจัยในการที่จะนำเอาปัญหาที่เกิดขึ้นที่ศูนย์ฯ ไปพิจารณาแก้ไข นอกจากนั้นก็ยังเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานหรือองค์การใดก็ตามที่ดำเนินการจัดตั้งและมีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกันกับศูนย์ฯ ในการนำปัญหาที่เกิดขึ้นไปแก้ไขการบริหารงานในหน่วยงานหรือองค์การของตน

๓. เป็นการชี้ให้เห็นว่าการบริหารมีความสำคัญมากในการที่จะแก้ไขปัญหาและช่วยทำให้การตัดสินใจเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและอุปสรรคต่าง ๆ ให้หมดสิ้นไป

๔. เป็นแนวทางในการพิจารณาประกอบในการวางนโยบายและแผนงานในอนาคตข้างหน้า

๕. เป็นแนวทางในการศึกษาและวิจัย เรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

สมมุติฐานในการศึกษาวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย จึงได้ตั้งสมมุติฐานไว้ดังนี้

๑. การบริหารงานของศูนย์ฯ ประสบปัญหาทางด้านการบริหาร

๒. การบริหารงานของศูนย์ฯ ประสบปัญหาทางด้านการบริหาร

๓. การบริหารงานของศูนย์ฯ ประสบปัญหาทางด้านทัศนคติของผู้เข้ารับการ

ฝึกอบรมต่อการฝึกอบรมของศูนย์ฯ

๔. การบริหารงานของศูนย์ฯ ประสบปัญหาทางความสามารถในการถ่ายทอดความรู้เชิงวิชาการของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม

ขอบเขตในการศึกษาวิจัย

เนื่องจากศูนย์พัฒนาอาชีพ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย มีทั้งหมด ๘ แห่ง ซึ่งกระจายอยู่ตามภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย อันได้แก่

- ๑. ศูนย์พัฒนาอาชีพ ต.ท่าผักเฒ่า อ.แก่งคอย จ.สระบุรี
- ๒. ศูนย์พัฒนาอาชีพ ต.หนองบัว อ.เมือง จ.กาญจนบุรี
- ๓. ศูนย์พัฒนาอาชีพ สพช. เขต ๓ จ.อุบลราชธานี
- ๔. ศูนย์พัฒนาอาชีพ สพช. เขต ๔ จ.อุตรธานี
- ๕. ศูนย์พัฒนาอาชีพคอกคำใต้ จ.พะเยา
- ๖. ศูนย์พัฒนาอาชีพ สพช. เขต ๘ จ.ยะลา
- ๗. ศูนย์พัฒนาอาชีพ สพช. เขต ๖ จ.พิษณุโลก
- ๘. ศูนย์พัฒนาอาชีพ ป่าซาง จ. เชียงราย
- ๙. ศูนย์พัฒนาอาชีพ ป่าคโลก อ.กลาง จ.ภูเก็ต

ดังนั้น หากผู้เขียนจะทำการศึกษากาการบริหารงานของศูนย์ฯ ทุกแห่งแล้วก็จะจำเป็นต้องใช้เวลามากและงบประมาณเป็นจำนวนมาก ซึ่งเกินกำลังและความสามารถของผู้เขียน ซึ่งจะกระทำไ้เพราะมีระยะเวลาและงบประมาณอันจำกัด ฉะนั้น ในการศึกษารั้งนี้จึงได้จำกัดขอบเขตศึกษา โดยศึกษาเฉพาะการบริหารของศูนย์พัฒนาอาชีพ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ณ ตำบลหนองบัว อ.เมือง จ.กาญจนบุรี เท่านั้น และในการศึกษาก็จะได้วิเคราะห์ถึงปัญหาการบริหารงานของศูนย์ฯ ว่ามีข้อขัดข้องประการใดบ้าง ศึกษาถึงทัศนคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการบริหารงานของศูนย์ฯ เป็นอย่างไร ตลอดจนศึกษาถึงความสามารถของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมในการถ่ายทอดความรู้เชิงวิชาการให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เข้าใจหรือไม่

สุดท้ายก็จะ เป็นการสรุปผลหาข้อบกพร่อง อุปสรรคข้อเสอนแนะเพื่อเป็นแนวทางที่จะได้แก้ไขปัญหาการบริหารงานของศูนย์ต่อไป

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย

หน่วยที่จะศึกษา ศูนย์พัฒนาอาชีพ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
 ณ ตำบลหนองบัว อ. เมือง จ. กาญจนบุรี

วิธีการศึกษา ใช้วิธีการศึกษาแบบพรรณนาและวิเคราะห์ (Descriptive and Analytical Method)

การรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูล ๒ แบบ คือ

๑. รวบรวมข้อมูลจากหนังสือเอกสารต่าง ๆ (Documenatary Data)
 เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยคนควาจากเอกสาร หนังสือ วารสาร ตำราต่าง ๆ โดยคนควาจากห้องสมุด (Library Research) เช่น ห้องสมุดกระทรวงมหาดไทย ห้องสมุดกรมการปกครอง ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นต้น นอกจากนี้ได้ข้อมูลจากฝ่ายพัฒนาเยาวชน สำนักงานพัฒนาชุมชนเขต ๗ (จังหวัดเพชรบุรี) กองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ที่ทำการพัฒนาชุมชนจังหวัดกาญจนบุรี กองอำนวยการศูนย์พัฒนาอาชีพ ตำบลหนองบัว อ. เมือง จ. กาญจนบุรี กองปฏิบัติการ กรมการพัฒนาชุมชน

๒. รวบรวมข้อมูลสนาม (Field Data) ได้ดำเนินการดังนี้

๒.๑ แบบสอบถาม (Questionnaires) ประกอบด้วยคำถามแบบเปิด (Open-ended questions) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและใช้คำพูดของตนเองได้โดยอิสระ และคำถามแบบปิด (Close-ended questions) เพื่อควบคุมคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามให้อยู่ในวงจำกัด

๒.๑.๖ ไคน้ำแบบสอบถามทำการทดสอบ (Pre - Test) เพื่อหาความแน่นอนเชื่อถือได้และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยทำการทดสอบกับเยาวชนรุ่น ๑๐ ซึ่งรับการฝึกอบรมวิชาชีพ ณ ศูนย์พัฒนาอาชีพตำบลหนองบัว ตั้งแต่วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓ - ๗ มิถุนายน ๒๕๒๓ จำนวน ๒๐ คน เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๓

๒.๑.๖ ไค้ทดสอบแบบสอบถามไปยังผู้เข้ารับการอบรมรุ่น ๔ (ก.พ.๒๖ - มิ.ย.๒๒) ซึ่งเข้ารับการอบรมจำนวนทั้งหมด ๔๔ คน และรุ่น ๑๐ (ก.พ.๒๓ - มิ.ย.๒๓) ซึ่งเข้ารับการฝึกอบรมจำนวน ๕๐ คน สำหรับรุ่น ๔ ผู้เขียนได้จัดส่งแบบสอบถามจำนวน ๔๔ ชุด ไปทางไปรษณีย์พร้อมทั้งไค้พิมพ์ชื่อที่อยู่อีกทั้งติดแสตมป์ไว้ที่แบบสอบถามเพื่อให้ผู้ตอบไค้ส่งกลับมาทางไปรษณีย์ ซึ่งปรากฏว่าไค้แบบสอบถามคืนจำนวน ๒๗ ชุด ส่วนรุ่น ๑๐ นั้น ผู้เขียนได้ส่งแบบสอบถามควยตนเองจำนวน ๕๐ ชุด ไค้รับคืนจำนวน ๕๐ ชุด รวมแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ๔๔ ชุด ไค้รับคืนทั้งหมด ๗๗ ชุด คิดเป็น ๗๔.๕๕% ของแบบสอบถามทั้งหมดและคิดเป็น ๒๐.๖๔% ของจำนวนเยาวชนทั้งหมดที่เข้ารับการอบรม ตั้งแต่รุ่น ๑ (๒๕๑๕) - ถึงรุ่น ๑๐ (๒๕๒๓) ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด ๓๗๓ คน (รุ่น ๑. ๒๗ คน รุ่น ๒. ๒๔ คน รุ่น ๓. ๓๑ คน รุ่น ๔. ๓๖ คน รุ่น ๕. ๒๔ คน รุ่น ๖. ๓๓ คน รุ่น ๗. ๔๕ คน รุ่น ๘. ๕๐ คน รุ่น ๙. ๔๔ คน รุ่น ๑๐. ๕๐ คน) ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนเพียงพอแล้วสำหรับการวิจัย สำหรับเหตุผลที่คัดเลือกให้เยาวชนรุ่น ๔, รุ่น ๑๐ เป็นตัวแทนของประชากรนั้น ก็มีเหตุผลอยู่ ๓ ประการ คือ

- เนื่องจากเยาวชนผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพที่ศูนย์ฯ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๕ (รุ่น ๑) - พ.ศ. ๒๕๒๓ (รุ่น ๑๐) มีจำนวนทั้งสิ้น ๓๗๓ คน กระจายอยู่ตามตำบล หมู่บ้าน ใน ๔ จังหวัด อันได้แก่ กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร นครปฐม เพชรบุรี ราชบุรี หากผู้เขียนจะทำการเก็บข้อมูลครบทุกรุ่น ก็คงอาศัยเวลาและงบประมาณเป็นจำนวนมาก อันเกินกำลังความสามารถของผู้เขียนซึ่งมีเวลาและงบประมาณอันจำกัด

- ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรุ่นแรก ๆ มักจะย้ายถิ่นที่อยู่เสมอ (โดยการศึกษาจากเอกสารรายงานและติดตามผลการดำเนินงานเยาวชนภายหลังฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ และรายงานของจังหวัด) จึงทำให้เป็นอุปสรรคต่อการติดตามเพื่อสอบถามแบบสอบถาม

- เยาวชนรุ่น ๘, รุ่น ๑๐ เป็นเยาวชนที่ยังมีการติดต่ออย่างใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ทำให้สามารถเก็บข้อมูลได้ผลดี ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เยาวชนรุ่น ๑๐ ซึ่งผู้เขียนได้เข้าร่วมสังเกตการณ์ว่ามีประโยชน์ต่องานวิจัยอยู่มาก เพราะจากผู้เขียนสามารถที่จะสังเกตพฤติกรรมของเยาวชนเหล่านี้ได้ ซึ่งส่งผลต่อการบริหารงานของศูนย์ฯ

๒.๑.๓ ได้ทดสอบแบบสอบถามไปยังเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จำนวน ๑๐ คน จากจำนวนเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ทั้งหมด ๑๐ คน ได้แบบสอบถามคืนจำนวน ๑๐ ชุด คิดเป็น ๑๐๐% ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ๑๐ ชุด

๒.๒ สัมภาษณ์ (Interviews) ได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ ๒ แบบ คือ

๒.๒.๑ สัมภาษณ์แบบมาตรฐาน (Standardized Interviews)

คือ การสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดแน่นอนตายตัว ใช้คำถามแบบเดียวกันหมด ตลอดจนมีลำดับขั้นตอนเรียงเหมือนกัน ซึ่งวิธีการสัมภาษณ์แบบนี้ใช้สัมภาษณ์กับเยาวชนรุ่น ๑๐ จำนวน ๕๐ คน

๒.๒.๒ สัมภาษณ์แบบมีจุดความสนใจโดยเฉพาะ (Focus Interviews)

คือ สัมภาษณ์ในลักษณะที่หันเหความสนใจของผู้ถูกสัมภาษณ์ให้เข้าสู่จุดซึ่งตั้งเป้าหมายไว้ก่อนแล้ว^๒ วิธีการสัมภาษณ์แบบนี้ใช้สัมภาษณ์กับผู้ประกอบการบางท่าน อาทิเช่น ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาชุมชนเขต ๗ (เพชรบุรี) พัฒนาการจังหวัดกาญจนบุรี หัวหน้าฝ่ายพัฒนาเยาวชน สำนักงานพัฒนาชุมชนเขต ๗ ผู้ปกครองศูนย์ฯ เป็นต้น

๒.๓ สังเกตการณ์ (Observation)

ผู้เขียนได้พักอาศัยอยู่ที่ศูนย์ฯ รวมเป็นเวลา ๑ เดือน นับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๓ - ๓๐ เมษายน ๒๕๒๓ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่กำลังอบรมเยาวชนรุ่น ๑๐ เพื่อสังเกตการณ์การบริหาร

• พ.ศ.ศ. สุวรรณ สุวรรณเวช, หลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์ แนวการเขียนวิทยานิพนธ์ รายงานทางวิชาการและรายงานประจำภาค (กรุงเทพฯ : ไทโยวิวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔), หน้า ๘๗

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๘

งานของศูนย์ โดยผู้เขียนได้ใช้วิธีสังเกตการณ์แบบมีเค้าโครง
แน่นอนล่วงหน้า (Structured Observation) โดยมุ่ง
สังเกตในส่วนที่เกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่ฝึก
อบรม การประสานงาน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียง
กับความจริงมากที่สุด

อุปกรณ์ในการศึกษา

อุปกรณ์ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ชุด

คือ

- แบบสอบถามสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม
- แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ศูนย์

แบบสอบถามสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีทั้งหมด ๓๔ ข้อ ไล่แบ่งออกเป็น

๕ ตอน ดังนี้

- ตอนที่ ๑ ข้อมูลเบื้องต้นมี ๑๑ ข้อ
- ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ในการฝึกอบรมมี ๖ ข้อ
- ตอนที่ ๓ ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานของศูนย์ฯ มีทั้งหมด ๑๓ ข้อ
- ตอนที่ ๔ ข้อมูลเกี่ยวกับอาคารสถานที่ มี ๓ ข้อ
- ตอนที่ ๕ ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการดำเนินงานของศูนย์ฯ มี ๑ ข้อ

แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ มีทั้งหมด ๒๔ ข้อ ไล่แบ่งออกเป็น

๓ ตอน ดังนี้

- ตอนที่ ๑ ข้อมูลเบื้องต้นมี ๖ ข้อ
- ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานของศูนย์ฯ มี ๒๑ ข้อ
- ตอนที่ ๓ ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการดำเนินงานของศูนย์ฯ มี ๑ ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล ให้นำวิธีทางสถิติเกี่ยวกับการหาค่าร้อยละของข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการแปลข้อมูลสำหรับการเขียนรายงานการวิจัยต่อไป .

ระยะเวลาที่ทำการศึกษาวิจัย ระยะเวลาที่ดำเนินการศึกษาวิจัยนับตั้งแต่ได้รับอนุมัติ หัวข้อวิทยานิพนธ์ จนถึง เสนอการวิจัยเป็นวิทยานิพนธ์ใช้เวลาทั้งสิ้น ๖ เดือน คือ ในระหว่างเดือนเมษายน ๒๕๒๓ - ตุลาคม ๒๕๒๓ โดยใช้เวลาในการจัดเก็บข้อมูลภาคสนามระหว่างเดือนเมษายน ๒๕๒๓ ถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๒๓ รวมเป็นเวลา ๔๕ วัน

นิยามศัพท์เฉพาะ ซึ่ง เกี่ยวข้องกับการศึกษา

ศูนย์ฯ หมายถึง ศูนย์พัฒนาอาชีพ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ณ ตำบลหนองบัว อ. เมือง จ. กาญจนบุรี

ผู้ประกอบการศูนย์ฯ หมายถึง เจ้าหน้าที่ของกรมการพัฒนาชุมชน ซึ่งมีหน้าที่ดูแลบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ภายในศูนย์ฯ ตลอดจนดูแลการบริหารงานทั่วไปภายในศูนย์ฯ

เยาวชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุระหว่าง ๑๔ - ๒๐ ปี ที่กรมการพัฒนาชุมชนได้คัดเลือกให้เข้ารับการอบรมวิชาชีพที่ศูนย์ฯ

หมวดวิชาเลือก ได้แก่ ความรู้ทางด้านวิชาช่างยนต์ วิชาช่างตัดเย็บ วิชาช่างไม้ ช่างปูน และวิชาช่างตัดเย็บ เสื้อผ้าที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนใจและต้องการเลือกศึกษาสาขาใดสาขาหนึ่ง

หมวดวิชาบังคับ หมายถึง ความรู้ทางด้านอาชีพการเกษตรทุกสาขาที่เยาวชนทุกคนจะต้อง เรียนร่วมกัน

อาชีพหลัก หมายถึง อาชีพที่มีรายได้เป็นประจำและเป็นรายได้หลักของครอบครัว

อาชีพรอง หมายถึง อาชีพที่มีรายได้เป็นอันค้ำรองจากอาชีพหลัก

ลำดับการเสนอเรื่อง

ไต่ถามการศึกษาออกเป็นบท ๆ ดังนี้

- บทที่ ๑ บทนำ จะไต่ถามถึงความสำคัญของ เรื่อง วัตถุประสงค์ของการศึกษาและ วิจัย ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาวิจัยสมมุติฐานในการศึกษาวิจัย ขอบเขตในการศึกษาวิจัย ชั้นตอนและวิธีดำเนินการศึกษาวิจัย นิยามศัพท์ เฉพาะซึ่งเกี่ยวกับการศึกษา ลำดับการเสนอเรื่อง
- บทที่ ๒ ในบทนี้จะไต่ถามถึงแนวความคิดและหลักการบริหารงาน ซึ่งจะศึกษาถึง แนวความคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานอันใดแก่ การวางแผน การ จัดองค์การ การจัดคนและเจ้าหน้าที่ การอำนวยความสะดวก ตลอดจนจะไต่ถามถึง แนวความคิดเกี่ยวกับมนุษย์ พฤติกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของศูนย์ฯ ซึ่งจะไต่ถาม ในบทที่ ๔ ต่อไป
- บทที่ ๓ ศึกษาถึงการบริหารงานของศูนย์ฯ ซึ่งจะไต่ถามถึงความ เป็นมาของ โครง การศูนย์พัฒนาอาชีพ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาอาชีพ ประวัติความ เป็นมาของศูนย์ฯ หนองบัว การแบ่งส่วนการบริหาร อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ หลักสูตรการฝึกอบรม ฯลฯ
- บทที่ ๔ ในบทนี้กล่าวถึงผลของการศึกษาซึ่งจะไต่ถาม จาก การวิเคราะห์ปัญหาและ อุปสรรค การบริหารงานของศูนย์ฯ ในด้านงบประมาณ ค่าวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ค่าจำนวนเจ้าหน้าที่ตลอดจนวิเคราะห์ถึงทัศนคติ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการฝึกอบรมของศูนย์ฯ และความสามารถใน การถ่ายทอดความรู้เชิงวิชาการของ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม

บทที่ ๕ เป็นการสรุปผลที่ได้จากการศึกษาและวิจัยการบริหารงานของศูนย์ฯ เพื่อให้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์ฯ และเพื่อเป็นการพิสูจน์สมมุติฐานที่ตั้งไว้พร้อมทั้ง เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญาซึ่งจะนำไปปรับปรุงการบริหารงานของศูนย์ฯ ให้ประสบความสำเร็จสมตามความมุ่งหมายที่วางไว้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย